

Satu Jaatinen

VERKOSTOITUMINEN – HUMANISTIN PAHIN PAINAJAINEN?

Verkostoituminen on ahdistavaa toimintaa. Kaikkien pitäisi sitä harrastaa, mutta tekeekö lopulta kukaan sitä vapaa-ehtoisesti? Kaiken huipuksi verkostoitumista pitäisi harjoittaa tilaisuuksissa, joissa sitä mieluummin vain nauttisi ilmaisesta ruuasta ja juomasta kuin kulkisi kyselemässä muilta osallistujilta heidän nimiään ja erityisosaamisalueitaan. Olo on kuin lapsena leikkikentän laidalla, kun äiti patisti leikkimään muiden lasten kanssa. En mää, onko pakko?

Miksi vierastan verkostoitumista näin paljon? Minähän olen humanisti, ihmistieteiden asiantuntija. Tutkin ihmisiä ja kirjoitan heille heidän omasta elämästään, mutta kun case on ottaa heihin ammatillisessa muodossa kontaktia ja hyödyntää yhteyksiä työnteossani, niin avuttomuuden tunne iskee vatsaan ja hiki nousee otsaan. Eihän minulla ole edes käyntikortteja!

Verkostoituminen on minulle kuitenkin elintärkeää. Olen pahimman luokan pätkätyöläinen. Kirjoitan maksua vastaan niin lyhyitä kuin pitkiäkin tekstejä ja Tapio Rautavaaraa lainaten leipäni on pieninä palasina maailmalla. Minun pitäisi osata kertoa omista vahvuuksistani niille tahoille, kustantamoille ja lehtitaloille, jotka saattaisivat tarvita palveluksiani. Kaikki nöyryys, vaatimattomuus ja hiljaisuus pitäisi unohtaa, vaikka ne ovat meille suomalaisille niin tuttuja ja helppoja asioita. Eräs ystäväni oli kerran vieraana kaupungin vastaanotolla, jossa kaupungin edustaja tervetuliaispuheen sijasta kehotti kaikkia läsnäolijoita verkostoitumaan. Ystäväni istui seuraavat kaksi tuntia sohvalla syöden tuulihattuja.

Jospa kyse ei olekaan koulutuksestani, voisinko syyttää kulttuurista perimääni tästä avuttomuudesta? Naapurikansojemme edustajilla ei tunnu olevan lainkaan samankaltaista estoista asennetta verkostoitumiseen kuin suomalaisilla. Niin ruotsalaiset kuin venäläisetkin hallitsevat tämän lajin. Suomenruotsalaiset ovat ainakin meidän umpisuomalaisien silmissä verkostoituneet keskenään suoranaiseksi salaliitoksi asti. Onko esi-isiemme elinpiiri ollut liian rajautunut? Isojako hajotti aikoinaan kyläyhteisöä moniksi peltojensa keskellä asuviksi tilayksiköiksi. Tuosta yksiköstä lähdettiin sunnuntaisin kirkkoon ja syksyisin kaupunkiin markkinoille. Verkostoitumisen etäisimmät pisteet olivat ne tutut kauppiaat, joille tilan tuotteet vietiin myytäväksi ja joilta hankittiin mausteet ja kankaat tulevaa vuotta varten. Mitä omavaraisempi tila oli, sitä pienempää oli alihankinta.

On myös mahdollista, että paheksun toimintaa, koska se vaatii oma-aloitteisuutta. Miksi minun yht'äkkiä pitää verkostoitua, jos vanhempani ja isovanhempani ovat päässeet helpommalla? He ovat parhaimmillaan

saattaneet selvittää läpi koko työuransa ilman verkostoitumista. Syynä oli verkoston tiukkuus ja tiheys, siitä ei noin vain tipahdettu. Otetaan esimerkiksi Helsingissä päämajaansa pitänyt osuusliike Elanto. Se huolehti jäsenensä elämästä syntymästä kuolemaan. Kun Elannon jäsenkirjan omaavalle henkilölle syntyi lapsi eli uusi osuuskuntalainen, oli pienokainen oikeutettu osuuskunnan omaan kummilahjaan. Liikkeellä oli myymälöitä, tehtaita, ravintoloita, kesäsiirtola ja jopa oma hautaus toimisto. Monet vanhempamme kasvoivat maailmassa, jossa koko työura saatettiin toteuttaa saman työntekijän erilaisissa tehtävissä ja lopussa seisoivat kultakello. Ei sekään ongelmaton maailma ollut. Suuri ja mahtava Elanto kaatui lopulta kyvyttömyyteen verkostoitua. Pienistä tappiosta tuottavista yksiköistä ei haluttu luopua, koska periaatteena oli että yhtäkään Elannon myymälää ei saa sulkea, se olisi antanut huono kuvan koko osuusliikkeestä. Lopulta velkainen osuuskunta ajautui fuusioon pahimman kilpailijansa, Helsingin osuuskaupan, kanssa.

Olihan vanhempieni opiskeluaika muutoinkin erilaista, selkeämpää. Karkea raja meni siten, että opistoista haettiin työhön ja yliopistosta haettiin virkoihin. Minä puolestani haahuilen maailmassa, jossa kaikki työntekijät tuntuvat pyöriävän jonkinlaisessa projektissa. Työsuhteet heilahtelevat kuudesta kuukaudesta viiteen vuoteen, eivätkä aina täysin vastaa sitä, mihin on koulutautunut. Harvalla on varaa olla verkostoitumatta. Mutta muiden alojen ihmisiin tutustuminen tuntuu usein kovin vaivalloiselta. Eikö se riitä, että tuntee useita oman alansa ihmisiä ja kurssikaverinsakin vielä siihen jatkoksi?

Se että tuntee kaikki oman alansa ihmiset pitkin Suomea, on tietysti vaikuttava saavutus, mutta sitä ei pidä sotkea verkostoitumiseen. Silloin syntyy vain linja, jossa kaikki katsovat samaan suuntaan. Se ei välttämättä tuo mukanaan kehitystä ja uusia ideoita, vaan pahimmillaan luo ja pönkittää ennakkoluuloja. Verkossahan linjojen pitäisi kulkea ylös ja alas, ristiin rastiin.

Tuulihattu kaupunGIN vastaanotolla syönyt ystäväni pohti jälkikäteen, että ehkä olisi pitänyt käyttää tilaisuutta hyväkseen ja verkostoitua edes sen toisen sohvalta istuneen ihmisen kanssa. Verkostoitumisenhan ei tarvitse olla uuden ystävän löytämistä. Riittää, että ottaa selvän ihmisen nimestä, toimenkuvasta ja vaikka sähköpostiosoitteesta. Käyntikortti on tässä mainio apuväline. Se, että eri alojen ihmiset kohtaavat ja sanovat ääneen ne tyhmit kysymykset, joita muuten ei käsitellä, saattaa parhaimmillaan johtaa asioiden kehittymiseen ja *innovaatioihin*. Siihen toiseen hankalaan nykyaikaiseen termiin.